

Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Vejdirektoratet

Cykelsti:
Lendemarke – Vigen, Møn

 Projekt ID: 10411957
 Ændret: 25-08-2021 14:15
 Revision:

 Udarbejdet af BJSC
 Kontrolleret af RSN
 Godkendt af MHES

Indhold

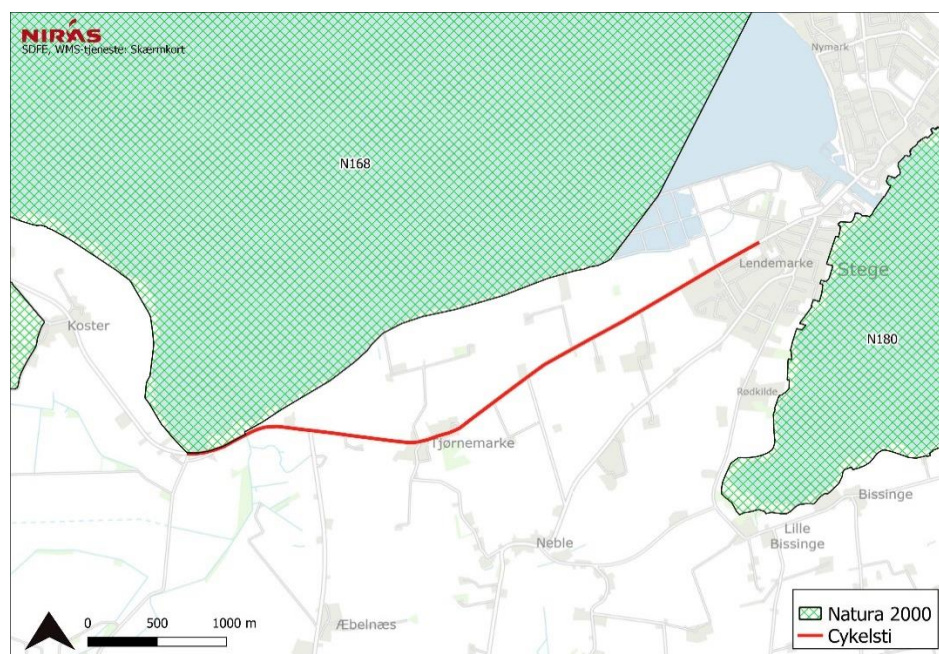
1	Baggrund	2
1.1	Projektbeskrivelse	3
2	Lovgrundlag	3
2.1	Natura 2000	3
2.2	Bilag IV-arter	5
3	Metode	5
3.1	Natura 2000	5
3.2	Bilag IV-arter	6
4	Natura 2000-områder	7
4.1	Natura 2000-område nr. 168, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund	7
5	Væsentlighedsvurdering	15
5.1	Habitatområde H147	15
5.2	Fuglebeskyttelsesområde F89	18
5.3	Bilag IV-arter	18
6	Kumulative effekter	19
7	Sammenfatning	20
7.1	Natura 2000-område nr. 168	20
7.2	Bilag IV-arter	20
8	Referencer	21

1 Baggrund

Vejdirektoratet ønsker at etablere en ny cykelsti langs hovedlandevej H630 på Møn mellem byerne Lendemarke og Vigen. Den aktuelle strækning er ca. 4,5 km og ligger mellem to vejstrækninger, som har eksisterende cykelfaciliteter. Den nye cykelsti kommer således til at indgå i et sammenhængende cykelstinet. Cykelstien vil delvist bestå af enkelrettede cykelstier i hver side af vejen, og delvist bestå af en dobbeltrettet cykelsti i vejens nordside. Derudover skal der etableres skråningsanlæg og grøfter til afvanding. Den dobbeltrettede cykelsti placeres i vejens nordside af trafikmæssige årsager, da der ikke findes betydende sideveje og risikoen for krydsningsuheld reduceres med denne placering.

Det foreslåede projekt ligger mellem to Natura 2000-områder, henholdsvis nr. 168 og nr. 180. En mindre del af den vestlige ende af det ansøgte projekt ligger indenfor Natura 2000-område nr. 168, mens den østlige ende ligger ca. 500 m fra Natura 2000-område nr. 180. På Figur 1.1. ses en oversigt over projektområdet og de nærmeste Natura 2000-områder.

Figur 1.1: Oversigt over projektområdet og de nærmeste Natura 2000-områder.

Derfor indeholder dette notat en Natura 2000-væsentlighedsvurdering i henhold til habitatbekendtgørelsen § 6, stk. 1. Formålet med væsentlighedsvurderingen er at beskrive og vurdere, om der er potentielle, væsentlige påvirkninger på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for de to Natura 2000-områder, som følge af anlæg og drift af den ønskede cykelsti mellem Lendemarke og Vigen:

- Natura 2000-område nr. 168, med habitatområde H147 Havet og Kysten Mellem Præstø Fjord og Grønsund, samt fuglebeskyttelsesområderne F84 Ulvsund, Grønsund og Farø Fjord og F89 Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor.
- Natura 2000-område nr. 180, med habitatområde H179 Stege Nor.

Notatet indeholder desuden en beskrivelse og vurdering af de bilag IV-arter, som potentielt kan forekomme inden for eller i nærheden af det foreslåede projektområde.

1.1 Projektbeskrivelse

Projektet omfatter etablering af en cykelsti langs en del af den 2-sporede vej mellem Lendemarke og Vig, som er en del af hovedlandevejen mellem Møn og Sjælland. Den aktuelle vejstrækning, hvor der skal etableres cykelstier, er ca. 4,5 km lang. Vejens linjeføring er uden skarpe sving, og da terrænet er fladt, er der kun få steder, hvor der er skråninger og skrænter langs vejen.

Projektet omfatter etablering af 2,2 m brede enkeltrettede cykelstier i begge sider af vejen i den østligste del af strækningen mellem Tjørnemark og Vig (ca. 2 km). I den vestlige del af strækningen fra Lendemarke til Tjørnemark skal der etableres en 3 m dobbeltrettet cykelsti i den nordlige side af vejen. Cykelstierne adskilles fra kørebanearealet af en 3 m bred skillehale. I bagkanten af cykelstien etableres en 0,5 m bred yderrabat, som vil blive græsbeklædt.

Ved betydende sideveje på strækningen føres cykelstien ud til kørebanen før sidevejen, således at der etableres en 30 m lang cykelbane op til sidevejstilslutningen.

Afvanding fra den nye cykelsti vil ske i nye grøfteanlæg, hvor vandet kan nedsive. Langs den vestligste del af projektområdet, vil der på den nordlige side blive etableret kantopsamling i stedet for nye grøfteanlæg. Der etableres dræn langs nyanlægget samt nye nedløbsbrønde med kuppelrist til opsamling af overfladevand. Afvanding ledes herfra til grøfteanlæggende.

Det forventes, at anlægsperioden vil vare ca. 50 uger.

2 Lovgrundlag

2.1 Natura 2000

EU har vedtaget to naturbeskyttelsesdirektiver, som pålægger EU's medlemslande at bevare en række arter og naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene:

- EU's habitatdirektiv (EU, 1992) har til formål at beskytte arter og naturtyper, der er karakteristiske, truede, sårbare eller sjældne i EU. Hvert EU-land skal blandt andet udpege områder, der kan fungere som sikre levesteder for de naturtyper og arter, som er opført på habitatdirektivets bilag I og II. Disse områder betegnes habitatområder. Habitatdirektivet omfatter derudover en generel beskyttelse af de arter, som er opført på direktivets bilag IV (de såkaldte bilag IV-arter). Beskyttelsen af bilag IV-arterne gælder også uden for habitatområderne.
- EU's fuglebeskyttelsesdirektiv (EU, Rådets direktiv nr. 79/409/1979, 1979) har til formål at beskytte levesteder og rasteområder for fugle, som er sjældne, truede eller følsomme over for ændringer af levesteder i EU. Hvert EU-land skal udpege områder for at beskytte fugle, der er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet. Disse områder benævnes fuglebeskyttelsesområder.

Natura 2000 er derfor fællesbetegnelsen for det internationale netværk af både habitatområder og fuglebeskyttelsesområder i EU, og har til formål at beskytte arter og naturtyper, der er karakteristiske, truede, sårbare eller sjældne. I Danmark er habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet indarbejdet i lovgivningen i bl.a. habitatbekendtgørelsen (Miljø- og Fødevareministeriet, 2018) og beskrevet i den tilhørende vejledning (Miljøstyrelsen, 2020).

Natura 2000-områderne udgør et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. For hvert af de danske Natura 2000-områder er der udarbejdet en basisanalyse og en Natura 2000-plan, som beskriver tilstand, trusler og målsætninger for områderne. Derudover foreligger der en handleplan for hvert område med aktiviteter for at forbedre naturtilstanden eller for at fastholde en gunstig bevaringsstatus.

Formålet med Natura 2000-netværket er at sikre gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som er på udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder. Gunstig bevaringsstatus er defineret i habitatdirektivet, se nedenstående boks. Målsætningen er nærmere beskrevet i de enkelte Natura 2000-planer og bevaringsstatus er beskrevet i publikationer og rapporter fra DCE, senest i 2019 (Fredshavn, et al., 2019).

En **naturtypes** "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når:

- Det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- Den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- Bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig.

En **arts** "bevaringsstatus" anses for "gunstig" når:

- Data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- Artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- Der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare bestande.

Ifølge habitatbekendtgørelsen skal der laves en konsekvensvurdering af planer og projekter, som vil være placeret indenfor de beskyttede områder eller kan påvirke ind i de beskyttede områder og påvirke udpegningsgrundlaget. Der skal udarbejdes en "væsentlighedsvurdering", hvor det vurderes, om projektet kan medføre en væsentlig påvirkning på Natura 2000-området.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen kan afvises, at en plan eller et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, kan projektet tillades efter indhentelse af nødvendige tilladelser.

Hvis ikke en væsentlig påvirkning kan afvises, skal der udarbejdes en "konsekvensvurdering". I konsekvensvurderingen vurderes det, om påvirkningen kan skade Natura 2000-området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Vurderingen skal også omfatte kumulative påvirkninger, som typisk ses som en forstærkning af påvirkningen af en given miljøkomponent (f.eks. forøget forstyrrelse af en artsgruppe). Kumulative påvirkninger kan også være mere komplekse påvirkninger, hvor samspillet af forskellige påvirkninger giver anledning til helt nye påvirkninger.

Indeværende notat indeholder en væsentlighedsvurdering i henhold til habitatdirektivets § 6 stk. 1. Indholdet af denne væsentlighedsvurdering modsvarer de krav og retningslinjer, som fremgår af habitatbekendtgørelsen. Vurderingen er lavet ud fra den gældende afgrænsning af habitatområder og fuglebeskyttelsesområder.

2.2 Bilag IV-arter

I forhold til bilag IV-arter skal det sikres, at det ansøgte projekt ikke forsætligt forstyrrer bilag IV-arterne i deres naturlige udbredelsesområde eller beskadiger eller ødelægger arternes yngle- og rasteområde i deres naturlige udbredelsesområde. Det er ikke tilladt at gennemføre projekter, der kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for disse arter. Forudsætningen er, at den økologiske funktionalitet af et yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter opretholdes på mindst samme niveau som hidtil.

Indeværende notat indeholder en vurdering af påvirkninger på bilag IV-arter i henhold til habitatbekendtgørelsens § 11.

3 Metode

Beskrivelserne og vurderingerne af områder, arter og naturtyper, der er omfattet af internationale naturbeskyttelsesbestemmelser, er baseret på et relevant og eksisterende videns- og datagrundlag, herunder data fra Danmarks Miljøportal, Naturbasen samt relevant faglitteratur om beskyttede arter og naturområder.

Beskrivelser og vurderinger bygger blandt andet på materiale og oplysninger fra Natura 2000-planerne, Natura 2000-basisanalyserne, relevant faglitteratur og faglige rapporter såsom "Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV" (Søgaard & Asferg, 2007), "Dansk pattedyrsatlas" (Baagøe & Jensen, 2007), DOF-basen (Dansk Ornitologisk Forening, 2021) og naturstyrelsens artsbeskrivelser.

3.1 Natura 2000

Myndighedernes forvaltning af Natura 2000-lovgivningen er blandt andet baseret på vejledningen til habitatbekendtgørelsen (Miljøstyrelsen, 2020). Praksis i forvaltningen præciseres desuden i forbindelse med sager, som bliver afgjort af EU-domstolen og Natur- og Miljøklagenævnet.

Ifølge vejledningen til habitatbekendtgørelsen, skal udtrykket væsentligt tolkes objektivt, men skal samtidig også ses i forhold til de lokale miljø- og naturforhold i det konkrete Natura 2000-område. Det er en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området, hvis en plan eller et projekt risikerer at skade bevaringsmålsætningen for det pågældende Natura 2000-område.

Påvirkningen skal vurderes ud fra, om den er så væsentlig, at gunstig bevaringsstatus ikke kan opretholdes, eller der ikke kan opnås gunstig bevaringsstatus. Naturtyperne og arterne skal således være stabile eller i fremgang.

Ifølge vejledningen til habitatbekendtgørelsen er en påvirkning som udgangspunkt ikke væsentlig:

- Hvis påvirkningen skønnes at indebære negative udsving i bestandstørrelser, der er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for den pågældende art eller naturtype, eller
- Hvis den beskyttede naturtype eller art skønnes hurtigt og uden menneskelig indgriben at ville opnå den hidtidige tilstand eller en tilstand, der skønnes at svare til eller være bedre end den hidtidige tilstand. Generelt vurderes det, at der er tale om kort tid, hvis der sker en naturlig reetablering af naturens tilstand inden for ca. ét år. Midlertidige forringelser eller forstyrrelser i en eventuel anlægsfase, der ikke har efterfølgende konsekvenser for de arter og naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte, er almindeligvis ikke en væsentlig påvirkning.

Der er således inden for rammerne af reglerne mulighed for at vedtage planer eller gennemføre projekter, som medfører en vis negativ påvirkning, hvis blot denne påvirkning kan rummes inden for de naturlige udsving, eller hvis der kan ske reetablering inden for kort tid.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan afvises, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en konsekvensvurdering. Kravet om en konsekvensvurdering gælder også for planer og projekter uden for et Natura 2000-område, hvis disse planer eller projekter kan påvirke væsentligt ind i Natura 2000-området. Det er kun i forbindelse med den foreløbige vurdering af en plan eller et projekts indvirkning på et Natura 2000-område, at væsentlighedsbegrebet kan finde anvendelse. Konsekvensvurderingen skal kunne udelukke, at aktiviteten kan medføre skade på de arter og naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte. Hvis det ikke kan udelukkes, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte – undtagen i helt særlige og meget sjældne tilfælde, hvor forudsætningen for en afvigelse er opfyldt (i henhold til § 9 i habitatbekendtgørelsen).

3.2 Bilag IV-arter

I forhold til bilag IV-arter skal det sikres, at det ansøgte projekt ikke forsætligt forstyrrer bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområde eller beskadiger eller ødelægger arternes yngle- og rasteområde i arternes naturlige udbredelsesområde. Det er ikke tilladt at gennemføre projekter, der kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for disse arter. Forudsætningen for dette er, at den økologiske funktionalitet af et yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter opretholdes på mindst samme niveau som hidtil.

Af habitatvejledningen fremgår det, at yngle- og rasteområder kan bestå af flere lokaliteter, der tjener som levesteder for den samme bestand. Nogle arter er organiseret i delbestande, som står i forbindelse med hinanden gennem udvandring og indvandring, og som benytter et netværk af levesteder over tid og rum. Netværket kan ses som et samlet yngle- eller rasteområde for samlingen af delbestande som står i forbindelse med hinanden. De enkelte lokaliteter har hver især betydning for bestanden. Nogle vil ofte have mere betydning end andre.

En skade på et levested et sted i netværket kan muligvis afværges ved at fremme kvaliteten eller udstrækningen af levestederne andetsteds i netværket (Miljøstyrelsen, 2020).

4 Natura 2000-områder

Projektområdet for cykelstien mellem Lendemarke og Vigen er beliggende imellem de to Natura 2000-områder nr. 168 og nr. 180.

I den vestlige ende ligger Natura 2000-område nr. 168, som strækker fra Grønsund på Falsters østkyst og op til Præstø Fjord. Natura 2000-område nr. 168 består af habitatområde H147 samt de to fuglebeskyttelsesområder F84 og F89. Fuglebeskyttelsesområde F84 er imidlertid beliggende i så stor afstand til projektområdet (ca. 1,5 km), at det ikke vurderes at blive påvirket, da eventuelle påvirkninger fra projektet vil være lokale og ikke strække sig over så store afstande. Derfor vil fuglebeskyttelsesområde F84 ikke blive beskrevet eller vurderet yderligere.

Øst for projektområdet ligger Natura 2000-område nr. 180, som dækker hele Stege Nor og omfatter habitatområde H179. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området består af de fire habitatnaturtyper; lagune, strandeng, kildevæld og rigkær og ingen habitatarter. Den nærmeste habitatnaturtype i forhold til projektområdet er strandeng, som ligger ca. 500 m fra projektområdet og adskilt af Lendemarke by. Da projektet kun vurderes at give anledning til meget lokale påvirkninger, vurderes det på baggrund af den geografiske afstand, at projektet ikke vil have mulighed for at medføre væsentlig påvirkning på Natura 2000-område nr. 180 og de udpegede habitatnaturtyper. Natura 2000-område nr. 180 vil derfor ikke blive beskrevet yderligere.

4.1 Natura 2000-område nr. 168, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund

Natura 2000-området har et samlet areal på 32.972 ha, hvor hovedparten af området er marint, og landarealet dækker 4.200 ha (Miljøstyrelsen, 2020). Natura 2000-område nr. 168 er et af de Natura 2000-områder i Danmark, der er rigest på internationalt beskyttelseskrævende naturtyper og arter. De marine naturtyper udgøres hovedsageligt af lavvandede bugter og vige, mens de terrestriske naturtyper primært består af strandeng.

Den overordnede målsætning for Natura 2000-området har særligt fokus på at sikre vandkvalitet af det marine område, for at sikre gunstige livsbetingelser for et artsrigt plante-og dyreliv (Miljøstyrelsen, 2020). Derved vil livsbetingelserne for de internationalt vigtige forekomster af trækkende vandfugle, som Danmark har et særligt ansvar for at beskytte, være opfyldt.

Natura 2000-område nr. 168 er primært udpeget for at beskytte den komplekse kystnatur med lavvandede marine områder, strandvoldssystemer og småøer, herunder at beskytte deres funktion som levested for store bestande af rastende kystfugle (Miljøstyrelsen, 2020).

Natura 2000-området ligger hovedsageligt i Vordingborg-, Faxe- og Næstved kommuner og inden for vandplanområdet Østersøen, Hovedopland 2.6.

4.1.1 Habitatområde H147, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund

Der er 39 naturtyper og 10 arter på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147, se Tabel 4.1. Ud af de 39 naturtyper er i alt 9 prioriterede (markeret med *).

Tabel 4.1: Udpegningsgrundlag for Habitatområde H147. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag I og II.

* angiver at der er tale om en prioriteret naturtype.

Kilde: (Miljøstyrelsen, 2020)

Udpegningsgrundlag for habitatområde H147		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Enårig strandvegetation (1310)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Skovklit (2180)	Klitlavning (2190)
	Enebærklit* (2250)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Hængesæk (7140)
	Avneknippemose* (7210)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkege-krat (9190)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Stor kærguldsmed (1042)	Stor vandsalamander (1166)
	Bredøret flagermus (1308)	Spættet sæl (1365)
	Mygblomst (1903)	Marsvin (1351)

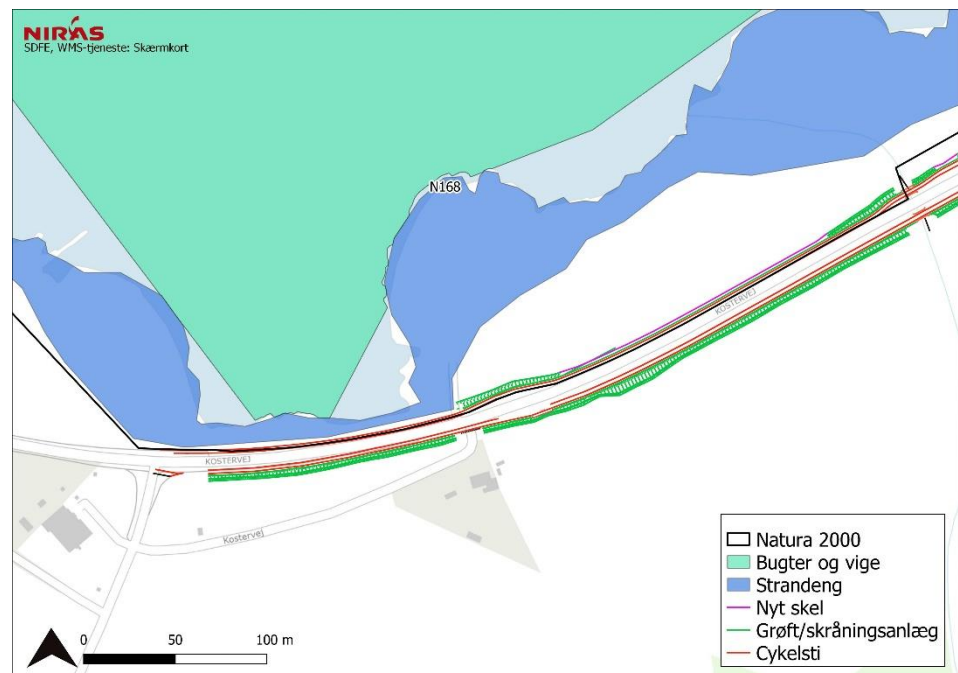

4.1.1.1 Habitatnaturtyper

Som der fremgår af udpegningsgrundlaget, omfatter Natura 2000-området 39 forskellige habitatnaturtyper, hvor det mest dominerende er områdets marine habitatnaturtyper. Projektområdet ligger imidlertid nærmest den terrestriske habitatnaturtype strandeng, hvor projektområdet på en mindre delstrækning i den vestlige del mod nord grænser op til habitatnaturtypen, se Figur 4.1.

Den nærmeste marine habitatnaturtype er bugt, som er kortlagt ca. 20 m nord for den vestlige del af projektområdet. Der vurderes ikke at være øvrige habitatnaturtyper, som potentielt kan blive påvirket af projektet, grundet den geografiske afstand, sammenholdt med at projektet kun vil have meget lokale miljøpåvirkninger. De øvrige nærmeste habitatnaturtyper ligger i en afstand på ca. 3 km til projektområdet.

Figur 4.1: Oversigt over fodaftrykket af den foreslåede cykelsti, samt de nærmeste habitatnaturtyper.

Strandeng

Den lysåbne terrestriske habitatnaturtype strandeng er den mest udbredte terrestriske habitatnaturtype i Natura 2000-området, og omfatter plantesamfund som jævnligt oversvømmes af havet, f.eks. ved vinterstorme eller kraftig bølgepåvirkning. Strandeng findes især ved fjorde og vige, samt langs kyster med lavvandede områder. Naturtypen omfatter både den græssede strandeng og ugræssede strandsumpe.

Der er i den seneste planperiode kortlagt 1.300 ha strandeng inden for Natura 2000-området, hvor størstedelen i overvejende grad har en god naturtilstand.

Kun ca. 500 ha er kortlagt med en ringe naturtilstand, heriblandt strandengsarealet lige nord for den foreslåede cykelsti, se Figur 4.1.

De største trusler mod strandeng og øvrige lysåbne habitatnaturtyper er i basisanalysen vurderet som værende tilgroning ved manglende græsning eller høslæt, kunstig afvanding og dræning med grøfter, dræn eller lignende, samt direkte påvirkning fra landbrugsdrift (Miljøstyrelsen, 2020).

Bugt

Den marine habitatnaturtype bugt er registreret på hovedparten af habitatområdet og omfatter et areal på 17.505 ha (Miljøstyrelsen, 2020). Stege Bugt er overordnet lavvandet og beskyttet mod stærk bølgepåvirkning. Naturtypen har generelt en høj biodiversitet og karakteristiske arter i plantesamfundet omfatter f.eks. ålegræs, almindelig havgræs, arter af vandaks og flere bundlevende alger. Af karakteristiske dyrearter kan nævnes bundlevende samfund af invertebrater, herunder muslinger, børsteorme, snegle og krebsdyr.

Naturtilstanden af marine habitatnaturtyper fremgår ikke af Natura 2000-basisanalyserne, men er i stedet overvåget i forbindelse med den nationale vandplanlægning. Tilstanden af marin natur fremgår således af vandområdeplanerne, hvor den seneste tilstandsvurdering er fra 2. planperiode (2015-2021). Her er den samlede økologiske- og kemiske tilstand af Stege Nor vurderet som værende god (Miljøministeriet, 2021).

De største trusler mod marine habitatnaturtyper er i basisanalysen vurderet som værende øget næringsstofbelastning, især fra landbrug, og derudover øvrige menneskelige forstyrrelser som f.eks. fiskeri og sejlads (Miljøstyrelsen, 2020).

4.1.1.2 Habitatarter

Der er ti arter på udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 147: skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, stor kærguldsmed, stor vandsalamander, bredøret flagermus, spættet sæl, marsvin, havlampret, flodlampret og mygblomst.

Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl

Begge arter er kortlagt flere steder inden for habitatområde H147 ved rigkær og hængesæk, hvor det nærmeste område er ved Østerskov ved Langebæk ca. 7 km vest for projektområdet. Begge arter lever på fugtige lokaliteter, som f.eks. rigkær og strandsump. Skæv vindelsnegl har derudover en bredere økologisk amplitude, hvor den også kan findes på mere tørre lokaliteter som f.eks. overdrev og løvskov. Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet.

Stor kærguldsmed

Stor kærguldsmed yngler i stillestående, næringsfattige eller svagt næringsrige søer og vandhuller i skov. Den foretrækker solbeskinnede vande med mange forskellige vandplanter og undervandsmøsser. I habitatområde H147 er arten kortlagt ved Ulvshale mere end 6 km nord for projektområdet (Miljøstyrelsen, 2020). Der findes ingen øvrige registreringer af arten i eller nær projektområdet.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander yngler i små, rene og solbeskinnede vandhuller. Nærmeste kortlægning af arten i forhold til projektområdet er ved Nyord over 6 km nord fra projektområdet (Miljøstyrelsen, 2020). Stor vandsalamander er ikke registreret i eller nær projektområdet. Der er ved nogle vandhuller ca. 2 km længere mod nordvest på Kostervej kortlagt levesteder med moderat potentiale.

Bredøret flagermus

Bredøret flagermus er tilknyttet gamle løvskove med gamle, hule træer og mindre åbne områder. Her ses den ofte jage langs skovkanter, vand, levende hegn og veje. Ynglekvarteret er typisk hule træer, men kan også være bygninger. Vinterkvarteret derimod er som regel kældre og gruber. Arten har en begrænset udbredelse i Danmark og er primært knyttet til Sydøstdanmark. Arten er ikke kortlagt indenfor habitatområde H147, men lige udenfor ved Næsgård og Grønsund ca. 12 syd for projektområdet (Miljøstyrelsen, 2020). Selvom arten ikke er kortlagt indenfor habitatområde H147, er det sandsynligt at arten bevæger sig ind i området under fouragering.

Spættet sæl

Spættet sæl er den mest hyppige sælart i Danmark og forekommer især i de kystnære farvande, hvor der er rigeligt med føde og uforstyrrede yngle- og hvilepladser på sandbanker, rev og mindre øer. I habitatområde H147 findes spættet sæl fouragerende over store dele af området. Der er ved optælling fra fly fundet to kolonier i Bøgestrømmen, henholdsvis ved Ægholm og på stenrevet langs den nordøstlige kyst af Jungshoved (Miljøstyrelsen, 2020). Begge områder er beliggende over 10 km nord fra projektområdet.

Marsvin

Marsvin er den eneste hval der med sikkerhed yngler i Danmark, hvor den bevæger sig over store områder, der også rækker ud over de danske grænser. Der vurderes at være tre bestande af marsvin i danske farvande – en i Østersøen, en i indre danske farvande (kaldet Bælthavsbestanden) samt en i Nordsøen/Skagerrak (Sveegaard, Nabe-Nielsen, & Teilmann, 2018). Habitatområde H147 ligger formentlig i et transitionsområde mellem Bælthavspopulationen og Østersøpopulation.

Mygblomst

Mygblomst vokser på nøgen jordbund i mosdækket i rigkær, og er i habitatområde H147 udelukkende kortlagt ved Even over 20 km nordvest for projektområdet (Miljøstyrelsen, 2020). Der findes ingen øvrige registreringer af mygblomst i eller nær projektområdet.

Havlampret og flodlampret

Begge arter opvokser i havet, hvor de lever parasitisk på andre fisk. I yngletiden vandrer begge arter op i vandløb hvor de gyder på sandede og grusede bund. Begge arter er forholdsvis sjældne i Danmark og kun registreret i jyske vandløb, med ganske få strejfende tilfælde på Sjælland. Begge arter er derfor heller ikke kortlagt indenfor habitatområde H147 (Miljøstyrelsen, 2020).

4.1.2 Fuglebeskyttelsesområde F89, Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor

Der er 25 fuglearter på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F89, se Tabel 4.2. Ud af de 25 arter er 11 af dem ynglefugle, 12 trækfugle og den resterende er både yngle- og trækfugl.

Fuglebeskyttelsesområde F89 er udpeget især af hensyn til vand- og kystfugle (Miljøstyrelsen, 2020). Beskyttelsesområdet består først af fremmest af store hav- og kystområder. Kun få områder i baglandet hører med, og de rastende gåse- og svanearter fouragerer derfor også på marker udenfor beskyttelsesområdet.

Tabel 4.2: Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F89. "T" = trækfugl og "Y" = Ynglefugl.

Kilde: (Miljøstyrelsen, 2020)

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F89		
Fuglearter:	Skarv (Y)	Knopsvane (T)
	Sangsvane (T)	Grågåås (T)
	Bramgåås (T)	Spidsand (T)
	Skeand (T)	Pibeand (T)
	Troldand (T)	Hvinand (T)
	Lille skallesluger (T)	Stor skallesluger (T)
	Havørn (TY)	Rørhøg (Y)
	Plettet rørvagtel (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (Y)	Hjejle (T)
	Brushane (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Rovterne (Y)
	Hedelærke (Y)	

Fugle

11 af fuglene på udpegningsgrundlaget yngler i fuglebeskyttelsesområdet, hvor de mest vigtige ynglelokaliteter gælder Malurholm, Ægholm, Lilleø, Ulvshale og Sækkesand, med størst bestande af arterne: havterne, klyde og skarv (Miljøstyrelsen, 2020). Alle områder ligger over 5 km nord for projektområdet. Fuglebeskyttelsesområdet er også et regelmæssigt ynglested for havørn, som yngler i området omkring Even Sø.

Trækfuglene på udpegningsgrundlaget benytter sig primært af Nyord og Ulvshale, som rasteplass, som ligeledes ligger i større afstand fra projektområdet.

Ved jordbassinerne, der er tilknyttet den gamle Møn Sukkerfabrik, ca. 250 nord for den østlige del af projektområdet, er der observeret flere arter fra udpegningsgrundlaget de sidste 10 år. Her er der jævnligt registreret rastende og fouragerende individer af bl.a. skarv, pibeand, lille skallesluger og stor skallesluger. Havørn ses også regelmæssigt overflyvende i området (Dansk Ornitologisk Forening, 2021).

4.1.3 Bevaringsmålsætninger

Det overordnede mål for Natura 2000-område nr. 168, som fremgår af Natura 2000-planen er (Naturstyrelsen, 2016):

- At de store lavvandede marine områder har en god vandkvalitet og et artsrigt dyre- og planteliv. Områderne opfylder derved livsbetingelserne for de internationale vigtige forekomster af trækkende fugle bl.a. knopsvane, pibesvane,

sangsvane, grågåås, pibeand, spidsand og troldand, som Danmark har et særligt ansvar for at beskytte.

- At fri landskabsdannelse og dynamik præger langt hovedparten af områdets kyststrækninger. Områder med komplekse strandvoldssystemer har høj prioritet. Arealet med habitatnaturtyper i disse områder er øget, herunder vigtige forekomster af naturtyperne enebærklit, våd hede og tør hede.
- At gunstig bevaringsstatus for strandengene, der udgør en betydende andel (ca. 5%) af det samlede danske strandengsareal, er opnået og sikret.
- At gunstig bevaringsstatus for naturtypen vinteregeskov, der kun findes i tre Natura 2000-områder i Danmark, er opnået og sikret.
- At gunstig bevaringsstatus for de truede naturtyper surt overdrev, kalkoverdrev med vigtige orkidéforekomster, tidvis våd eng og rigkær opnået og sikret.
- At gunstig bevaringsstatus for de truede fuglearter plettet rørvagtel, brushane, splitterne og dværgterne er opnået og sikret.
- At der er sikret tilstrækkelige, forstyrrelsesfrie områder for Natura 2000-områdets store antal vand- og kysttilknyttede fuglearter samt spættet sæl.
- At områdets økologiske sammenhæng og robusthed (dets økologiske integritet) som helhed sikres ved:
  - hensigtsmæssig drift og hydrologi
  - lav næringsstofbelastning
  - gode etablerings- og spredningsmuligheder for arterne.

Hertil kommer en række konkrete målsætninger for naturtyper og arter.

4.1.4 Bilag IV-arter

Alle arter som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV er beskyttet, uanset om de yngler og raster i eller uden for habitatområderne. Ud fra Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV (Søgaard & Asferg, 2007), samt generelt kendskab til arternes levestedspræferencer og lokale registreringer (Naturdata, 2021) (Naturbasen, 2021) forventes følgende arter potentielt at forekomme nær projektområdet: dværgflagermus, skimmelflagermus, sydflagermus, troldflagermus, vandflagermus, frynseflagermus, pipistrelflagermus, langøret flagermus, spidssnudet frø, grønbroget tudse og markfirben. Stor vandsalamander og bredøret flagermus beskrives og vurderes som habitatarter.

Flagermus

Dværgflagermus, skimmelflagermus, sydflagermus, troldflagermus, vandflagermus, frynseflagermus, pipistrelflagermus og langøret flagermus kan potentielt forekomme inden for og nær projektområdet.

Vordingborg Kommune udførte i 2018 flagermusundersøgelser i området omkring Lendemarke, her blev der registreret dværgflagermus, skimmelflagermus, sydflagermus, troldflagermus, vandflagermus, frynseflagermus og pipistrelflagermus inden for en radius af 1,5 km til projektet (Naturdata, 2021). Arterne blev registreret flere steder på det nordvestlige Møn. Langøret flagermus er registreret i større afstande fra projektområdet. I Tabel 4.3 ses en oversigt over arternes sommer- og vinterkvarter, flyvehøjde og udbredelse.

Tabel 4.3: Oversigt over de potentielt forekommende arter af flagermus nær projektområdet, samt arternes sommer- og vinterkvarter, flyvehøjde og udbredelse.

Kilde: (Naturstyrelsen, 2013)

Art	Sommerkvarter	Vinterkvarter	Flyvehøjde	Udbredelse
Dværgflagermus	Hule træer og bygninger	Hule træer og bygninger	Flyver både tæt på vegetation og følger landskabslementer samt i frie luftrum	Udbredt og almindelig

Art	Sommerkvarter	Vinterkvarter	Flyvehøjde	Udbredelse
Skimmel-flagermus	Bygninger	Bygninger	Flyver ofte i højde med belysning, typisk vejlamper	Udbredt og almindelig i Nordsjælland, ellers forholdsvis sjælden
Sydflagermus	Huse og andre bygninger	Huse og andre bygninger	Meget varierende mellem 2-20 m	Udbredt og almindelig
Troldflagermus	Hule træer og bygninger	Hule træer og bygninger	Følger overvejende ledelinjer i landskaber i flere højder, men sjældent i lav højde	Udbredt og forholdsvis almindelig
Vandflagermus	Hule træer	Under jorden i form af kalkminer, gamle brønde mm. Hule træer	Følger i meget høj grad ledelinjer i landskabet og jager helt tæt over vandflader	Udbredt og almindelig
Frynseflagermus	Hule træer og bygninger	Kældre og gruber	Følger ledelinjer i landskabet i relativ lav højde	Fåtalig og forholdsvis sjælden
Pipistrel-flagermus	Bygninger og træhulheder	Bygninger	Følger overvejende ledelinjer i landskaber i flere højder, men sjældent i lav højde	Forholdsvis sjælden
Langøret flagermus	Store åbne bygninger, f.eks. lader og kirker	Gruber og bygninger	Flyver meget tæt på vegetation, bygninger og mure	Udbredt og almindelig

Padder

Grønbroget tudse har en sydøstlig udbredelse i Danmark, hvor den største del af den danske bestand skønnes at forekomme på Møn (Miljøstyrelsen, 2021). Grønbroget tudse yngler i mange forskellige slags vandhuller, hvor de dog foretrækker direkte solskin og uden for meget bredvegetation. Grønbroget tudse forekommer samtidig sjældent i vandhuller med konkurrence fra andre padder eller fisk. Grønbroget tudse er registreret i flere vandhuller nær projektområdet, hvor de nærmeste er ved jordbassinene i 2016, tilknyttet den gamle Møn Sukkerfabrik, ca. 250 m nord fra den østlige del af projektområdet. Den er også registreret i et vandhul ca. 500 syd for projektområdet ved Tjørnemark, ligeledes i 2016 (Naturdata, 2021).

Nærmeste registrering af spidssnudet frø er ca. 5 km sydvest for projektområdet, ved et regnvandsbassin i omkring Tostenæs (Naturdata, 2021).

Markfirben

Markfirben er udbredt over det meste af Danmark, men er mest almindelig langs kysterne, hvor den lever og yngler i åbne områder med løs, gerne sandet jord. Det

kan være klitter, heder eller overdrev, hvor der samtidig er solbeskinnede skrænter, hvor markfirben solbader. Samtidig skal der være en rig urteflora, som kan tiltrække føde og fungere som skjul.

Markfirben er ikke registreret i eller nær projektområdet, men kun ved kyststrækninger i større afstande end 5 km fra projektområdet (Naturdata, 2021) (Naturbasen, 2021).

5 Væsentlighedsvurdering

Projektet vurderes kun potentielt at kunne påvirke Natura 2000-område nr. 168, herunder habitatområde H147 og fuglebeskyttelsesområde F89.

Potentiel påvirkning omfatter midlertidig og permanent arealinddragelse af Natura 2000-området, samt habitatnaturtyper og mulige levesteder for habitatarter som følge af arbejdspladser og permanent vejareal og grøfter. Derudover kan der i anlægsfasen forekomme støjgener fra anlægsarbejdet der kan medføre forstyrrelse og påvirkning af fuglearter.

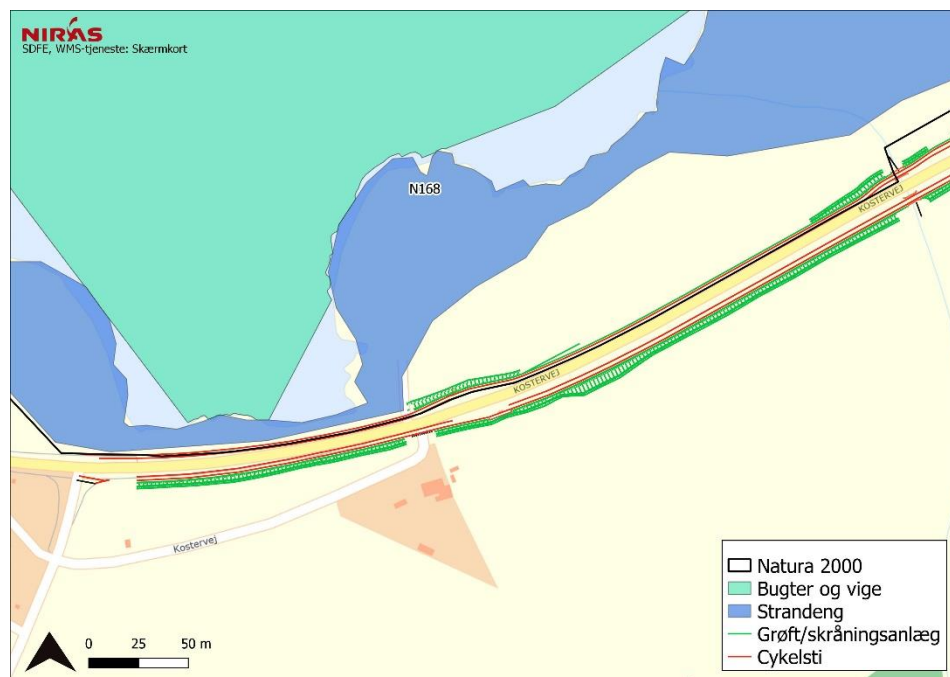
I driftsfasen kan der potentielt forekomme afvanding af overfladevand fra de nye befæstede arealer til Natura 2000-området.

5.1 Habitatområde H147

5.1.1 Habitatnaturtyper

Projektområdet strækker sig fra krydset mellem Vigenevej og Kostervej i vest til Lendemarke by, via Kostervej, i øst. Langs de første ca. 450 m i den vestlige ende overlapper projektområdet delvist med Natura 2000-område nr. 168 og habitatområde H147. De nærmeste habitatnaturtyper er *strandeng* og *bugter og vige*, se Figur 5.1. Der er på baggrund af de nyeste ortofotos ikke bemærket eventuelt oversete habitatnaturtyper.

Figur 5.1: I den vestlige del af projektområdet overlapper en del af den nordlige cykelsti delvist med habitatområde H147.

I alt vil projektområdet omfatte permanent arealinddragelse af Natura 2000-området på ca. 12.000 m² i en langsgående bræmme, hvor der skal etableres cykelsti og skråningsanlæg. Projektet er blevet tilpasset således, at der ikke vil ske permanent arealinddragelse af habitatnatur. Det inddragede areal udgøres i dag af rabat- og grøftelignende terræn tilknyttede den eksisterende vej, samt landbrugsareal.

Det inddragede areal vurderes ikke at være af betydning for det samlede Natura 2000-områdes integritet, ligesom at det ikke vurderes at være af betydning for at opretholde eller skabe gunstig bevaringsstatus af habitatnaturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget. Arbejdsarealet og det midlertidigt inddragede areal vil foregå på den sydlige side af Natura 2000-området, så der ikke inddrages mere areal af Natura 2000-området end nødvendigt for at realisere projektet.

I forbindelse med etablering af cykelstierne vil der også blive etableret udvidede afvandingsforhold, for at håndtere den øgede mængde overfladevand fra cykelstierne. Langs den nordlige del af cykelstien i den vestlige ende, vil der blive etableret kantopsamling, så der ikke etableres grøfter indenfor strandengen. Der vil først blive etableret grøfter langs den nordlige del af cykelstien, når det ikke vil medføre arealinddragelse af habitatnatur, se Figur 5.1.

De nye grøfteanlæg etableres langs cykelstien, hvor vandet fra cykelstierne tilledes via nedløbsbrønde med kuppelriste. I grøfterne vil vandet nedsive. Den nærmeste grøft i forhold til habitatnatur vil være i en afstand af ca. 5 m fra strandengen. Jordartskort fra GEUS viser at jordforholdene overvejende udgøres af moræneler, som har en ringe ledningsevne (GEUS, 2021). Det vurderes derfor usandsynligt, at der vil forekomme afstrømning til strandengen vest for den nærmeste grøft. Samtidig vil den øgede mængde overfladevand fra den nye cykelsti i forhold til den eksisterende vej være meget begrænset, især i det mindre delområde nærmest strandengen.

Der vil således hverken forekomme midlertidig eller permanent arealinddragelse af de nærmeste habitatnaturtyper strandeng og bugt, ligesom at der ikke vil forekomme afledning af overfladevand til habitatnatur, der kan medføre væsentlig påvirkning på områderne. Det inddragede areal inden for Natura 2000-området vurderes ikke at være af betydning for at opretholde den økologiske funktion af habitatområde H147.

På baggrund af ovenstående vurderes projektet ikke at give anledning til væsentlig påvirkning af habitatnatur inden for Natura 2000-område nr. 168 eller øvrige Natura 2000-områder.

5.1.2 Habitatarter

I det følgende afsnit følger en vurdering af påvirkning på habitatarter på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147. Det vurderes, at projektet ikke vil medføre væsentlig påvirkning på habitatarter.

Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl

Hverken skæv vindelsnegl eller sumpvindelsnegl er registreret i eller nær projektområdet. Det nærmeste potentielle levested for begge arter er strandengen nord for projektområdet i den vestlige ende. Ingen af arterne er imidlertid blevet registreret inden for arealet, og desuden vil der ikke ske arealinddragelse af strandengen.

Projektet vurderes derfor ikke at medføre væsentlig påvirkning på arterne, da projektet ikke vil medføre påvirkning af levesteder eller anden form for forstyrrelse af arterne.

Stor kærguldsmed

Stor kærguldsmed er sjælden i Danmark og stiller store krav til sine levesteder, som omfatter skovsøer med ringe næringsbelastning og en rig vegetation. Da projektet ikke ligger i nærheden af skov eller vil påvirke ind i skovnatur vurderes stor kærguldsmed ikke at blive væsentligt påvirket som følge af projektet.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander er tilknyttet små, rene og solbeskinnede vandhuller. Projektet ligger imidlertid ikke i umiddelbar nærhed til vandhuller, hvor de nærmeste potentielle levesteder for stor vandsalamander er ved jordbassinerne tilknyttet Sukkerfabrikken ca. 250 m nord for projektområdets østlige ende. Projektområdet vil imidlertid ikke medføre påvirkning af vandhullerne og potentielle levesteder for stor vandsalamander. Projektet vurderes derfor ikke at medføre væsentlig påvirkning stor vandsalamander.

Bredøret flagermus

Bredøret flagermus er en sjælden art i Danmark, som stiller store krav til sine levesteder. Projektområdet omfatter imidlertid ingen nedrivning af bygninger eller fældning af gamle træer, som bredøret flagermus benytter som ynglested. Projektet medfører heller ikke påvirkning af gruber eller kældre, der udgør potentielle vinterkvarterer. Samtidig vil projektet heller ikke medføre ændringer eller forringelser af ledelinjer eller påvirkning af fødegrundlaget for bredøret flagermus. Projektet vurderes derfor ikke at medføre væsentlig påvirkning på bredøret flagermus.

Spættet sæl og marsvin

Spættet sæl og marsvin findes udelukkende i det marine miljø, hvor der kan forekomme individer af begge arter i området omkring Stege Bugt. Projektet vil imidlertid ikke medføre påvirkning af det marine miljø, som f.eks. ændrede udledninger eller undervandsstøj. Projektet vurderes derfor ikke at medføre væsentlig påvirkning på spættet sæl og marsvin.

Mygblomst

Mygblomst stiller store krav til sine levesteder, og findes ikke på lokaliteter som ikke opfylder dens habitatkrav. Da projektområdet ikke medfører arealinddragelse af potentielle levesteder for mygblomst eller anden indirekte påvirkning af potentielle levesteder for arten, vurderes projektet ikke at medføre væsentlig påvirkning på arten.

Havlampret og flodlampret

Begge arter opvokser i havet og yngler i vandløb. Projektet omfatter ikke påvirkning af hverken det marine miljø eller vandløb. Projektet krydser et enkelt vandløb (Koster Kanal), som er et privat vandløb, der ikke er målsat. Vandløbet vil ikke blive påvirket som følge af projektet, hverken i form af arealinddragelse eller indirekte påvirkning. Vandløbet vurderes desuden ikke at udgøre et potentielt ynglested for hav- og flodlampret, da det er ca. 1 m bredt og udrettet. Projektet vurderes derfor ikke at medføre væsentlig påvirkning på hav- og flodlampret.

5.2 Fuglebeskyttelsesområde F89

Ca. 500 m af den mest østlige del af projektområdet grænser mod nord op til fuglebeskyttelsesområde F89. De resterende ca. 4 km ligger i afstand på ca. 250-500 m fra fuglebeskyttelsesområdet. De mest benyttede ynglelokaliteter for ynglefugle på udpegningsgrundlaget er dog beliggende i større afstand fra projektområdet, hvor det nærmeste er Ulvshale, ca. 6 km i nordlig retning.

Miljøpåvirkninger fra anlægsarbejdet som f.eks. støj vurderes at være meget lokale og vil overholde de vejledende grænseværdier for støj fra anlægsarbejde. Støj fra anlægsarbejdet vil derfor ikke kunne høres ved de nærmeste ynglelokaliteter inden for fuglebeskyttelsesområdet.

Trækfugle på udpegningsgrundlaget benytter store dele af området som rasteområde, men den primære lokalitet er Nyord og Ulvshale, som ligeledes ligger i så stor afstand til projektområdet, at det ikke vil blive påvirket som følge af støj fra anlægsarbejdet.

Det kan ikke udelukkes at rastende individer af arter på udpegningsgrundlaget benytter sig af en del af fuglebeskyttelsesområdet, som grænser tæt op til projektområdet. Det vurderes imidlertid at eventuelle rastende individer, som skulle finde sig indenfor området og blive forstyrret af anlægsarbejde vil have rig mulighed for at fortrække til nærtliggende og ligeså velegnet rasteområder. Projektet vil medføre en mindre arealinddragelse af de yderste meter af et landbrugsareal ud mod Kostervej jf. afsnit 5.1.1. Det inddragede areal vurderes imidlertid ikke at udgøre et unikt raste- eller fourageringssted, da det ligger forholdsvis isoleret og tæt ud mod den eksisterende vej. Arealinddragelse vurderes derfor ikke at medføre væsentlig påvirkning på udpegede fuglearter.

Samlet set vurderes projektet på baggrund af ovenstående ikke at medføre væsentlig påvirkning på fuglebeskyttelsesområde F89.

5.3 Bilag IV-arter

Det foreslåede projektområde vurderes ikke at rumme yngle- eller rastesteder for bilag IV-arter. Det vurderes, at flagermus potentielt kan forekomme i og omkring projektområdet, primært i forbindelse med fouragering. I det følgende afsnit fremgår begrundelsen for, hvorfor bilag IV-arter ikke vurderes at blive påvirket, og at den økologiske funktionalitet for alle arter derfor vil blive opretholdt.

Flagermus

Flere arter af flagermus formodes at fouragere langs kyststrækningen nord for projektområdet, samt ved øvrige jagtområder i eller nær projektområdet.

Projektområdet vurderes ikke at have negative konsekvenser for fødegrundlaget eller forhindre at de nærtliggende områder fortsat kan benyttes til fouragering. Det skyldes, at projektet ikke involverer forringelse af ledelinjer til jagtområder eller påvirkning af f.eks. insekter.

Den største trussel mod flagermus er ødelæggelse af levesteder. Projektet omfatter imidlertid ikke nedrivning af bygninger eller fældning af træer, som er de primært benyttede yngle- og rastesteder for alle arter af flagermus. Projektet vurderes derfor ikke at påvirke levesteder for flagermus.

Det vurderes derfor, at den økologiske funktionalitet for flagermus ikke vil blive påvirket som følge af projektet.

Padder

Ynglesteder for både spidssnudet frø og grønbroget tudse udgøres af mindre vandhuller, hvorfor arterne er mest sårbare overfor arealinddragelse eller eutrofiering og tilgroning af vandhuller. Projektet indebærer ikke arealinddragelse i form af f.eks. opfyldning af vandhuller, hverken midlertidigt eller permanent. Projektet vil heller ikke medføre øget udledning til mindre vandhuller. Da de nærmeste registreringer af bilag IV-padder samtidig ligger i en afstand af ca. 250 m fra projektområdet, vurderes projektet ikke at give anledning til påvirkning på bilag IV-padder.

Det vurderes derfor, at den økologiske funktionalitet for spidssnudet frø og grønbroget tudse ikke vil blive påvirket som følge af projektet.

Markfirben

Der er ikke registreret markfirben i eller nær projektområdet, samtidig vurderes der heller ikke at være potentielle levesteder langs vejen, hvor der skal etableres cykelsti, da der ikke er sandede skrænter med løs jord og urteflora. Der vurderes heller ikke at være oplagte spredningsmuligheder. Da miljøpåvirkningerne fra projektet vurderes at være lokale og ikke vil medføre arealinddragelse, hverken midlertidigt eller permanent, af potentielle levesteder for markfirben, vurderes arten ikke at blive påvirket.

Det vurderes derfor, at den økologiske funktion for markfirben ikke vil blive påvirket som følge af projektet.

6 Kumulative effekter

Ifølge habitatdirektivet skal væsentlighedsvurderingen også omfatte mulige kumulative effekter, eksempelvis i forhold til allerede vedtagne planer, som endnu ikke er realiseret, og fra planer og projekter, som ligger i forslag (Miljø- og Fødevareministeriet, 2018).

Sukkerfabrikken A/S ønsker at etablere en ferieby på det gamle fabriksareal, samt en del af søterritoriet. Området skal udover nye ferieboliger samtidig udbygges med nye faciliteter, heriblandt en lystbådehavn.

Projektområdet fra den nye ferieby ved Sukkerfabrikken ligger ca. 250 m øst for den østlige ende af projektområdet for den ønskede cykelsti. Der er i forbindelse med projektet blevet udarbejdet en Natura 2000-væsentlighedsvurdering, hvor væsentlig påvirkning blev afvist. Potentielle påvirkninger fra Sukkerfabrikken involverede hovedsageligt påvirkninger på de marine habitatarter marsvin og spættet sæl, samt på habitatnaturtypen lagune i Natura 2000-område nr. 180.

Det er uvist, om der vil være overlap i anlægstidspunkt for de to projekter, men da projektet omkring den foreslåede cykelsti ikke involverer potentiel påvirkning på marin natur eller habitatarterne marsvin og spættet sæl, vurderes projektet omkring Sukkerfabrikken ikke at give anledning til kumulative effekter og væsentlig påvirkning.

Der er ikke kendskab til yderligere planer eller planlagte projekter, som giver anledning til at vurdere kumulative effekter.

7 Sammenfatning

7.1 Natura 2000-område nr. 168

Etablering af en cykelsti på den foreslåede strækning vurderes ikke at medføre væsentlig påvirkning på Natura 2000-område nr. 168 eller øvrige Natura 2000-områder. Hverken habitatnatur, habitatarter eller fuglearter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag vurderes at blive væsentligt påvirket som følge af projektet.

Projektet vil medføre en mindre permanent arealinddragelse af habitatområde H147 og fuglebeskyttelsesområde F89. Det inddragede areal vurderes imidlertid at være af så ringe beskaffenhed, samt af så begrænset areal (ca. 12.000 m²), at det ikke vil påvirke Natura 2000-områdets integritet, eller være til hinder for at opnå områdets bevaringsmålsætninger.

Der vurderes ikke at være planer, programmer eller konkrete projekter, som i samspil med etablering af cykelstien, vil kunne medføre kumulative effekter på Natura 2000-området.

Samlet set vurderes projektet ikke at medføre væsentlig påvirkning på Natura 2000-område nr. 168 eller øvrige Natura 2000-områder.

7.2 Bilag IV-arter

Projektområdet vurderes ikke at rumme egnede leve- eller ynglesteder for bilag IV-arter og projektet vurderes derfor ikke at påvirke den økologiske funktionalitet for bilag IV-arter.

De eneste arter, der vurderes potentielt at forekomme inden for projektområdet, er arter af flagermus i forbindelse med fouragering. Projektområdet rummer imidlertid ingen levesteder for flagermus og vil heller ikke medføre nedrivning af bygninger eller fældning af træer. Projektet vurderes derfor ikke at påvirke eventuelle individer af flagermus, som måtte benytte sig af området, f.eks. i forbindelse med fouragering.

8 Referencer

- Baagøe, H., & Jensen, T. (2007). *Dansk pattedyrsatlas*. Gyldedal.
- Dansk Ornitologisk Forening. (2021). *DOF-basen*. Hentet fra <http://www.dof-basen.dk/>
- EU. (1979). *Rådets direktiv nr. 79/409/1979*.
- EU. (1992). *Rådets direktiv nr. 92/43/1992*.
- Fredshavn, J., Nygaard, B., Ejrnæs, R., Damgaard, C., Therkildsen, O., Elmeros, M., . . . Teilmann, J. (2019). *Bevaringsstatus for naturtyper og arter - 2019. Habitatdirektivets artikel 17-rapportering*. Aarhus Universitet. DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi.
- GEUS. (2021). *GEUS jordartskort*. Hentet fra <https://data.geus.dk/geusmap/?lang=da&mapname=denmark#baslay=baseMapDa&optlay=&extent=-609943.182441701,5594459.072816644,1724943.182441701,6855540.927183356>
- Miljø- og Fødevareministeriet. (2018). *Bekendtgørelse nr. 1595 af 06/12/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter*.
- Miljøministeriet. (2021). *MiljøGIS for vandområdeplanerne 2015-2021*. Hentet fra <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>
- Miljøstyrelsen. (2020). *Habitatvejledningen. Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter*.
- Miljøstyrelsen. (2020). *Natura 2000-basisanalyse 2022-2027. Havet og Kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund. Natura 2000-område nr. 168. Habitatområde H147. Fuglebeskyttelsesområde F84 og F89*.
- Miljøstyrelsen. (2021). *Artsleksikon - Grønbroget tudse*. Hentet fra <https://mst.dk/natur-vand/natur/artsleksikon/padder/groenbroget-tudse/>
- Naturbasen. (2021). Hentet fra <https://www.naturbasen.dk/licens/niras#>
- Naturdata. (2021). *www.naturdata.miljoportal.dk*. Hentet fra Danmarks Miljøportal: <https://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch>
- Naturstyrelsen. (2013). *Forvaltningsplan for flagermus. Beskyttelse og forvaltning af de 17 danske flagermus-arter og deres levesteder*.
- Naturstyrelsen. (2016). *Natura 2000-plan 2016-2021. Havet og kysten mellem Præsto Fjord og Grønsund. Natura 2000-område nr. 168. Habitatområde H147. Fuglebeskyttelsesområde F84 og F89*.
- Sveegaard, S., Nabe-Nielsen, J., & Teilmann, J. (2018). *Marsvins udbredelse og status for de marine habitatområder i danske farvande*. DCE.

Søgaard, B., & Asferg, T. (2007). *Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV - til brug i administration og planlægning*. Danmarks Miljøundersøgelser.